

niet blijkt, dien arts te machtigen, datgene voor zijn gezondheid te doen, wat hem nuttig of noodig voorkomt. Hieruit volgt, dat indien de medicus zijn patiënt naar een ander verwijst en de patiënt de behandeling door dien derde bij volle bewustzijn ondergaat, men mag veronderstellen, dat de opdracht tot die behandeling is uitgegaan van den patiënt, via den arts, ook al is die opdracht niet uitdrukkelijk gegeven, zoodat de patiënt aansprakelijk is voor de financiële gevolgen, mits deze redelijk zijn. Nu de gedaagde heeft toegegeven, dat de behandelende arts het verzoek tot het Röntgenonderzoek heeft gedaan en hij zich in aansluiting daaraan naar het ziekenhuis heeft begeven, zonder tevoren eenig overleg over de financiële gevolgen te hebben gepleegd, is hij tot betaling der kosten verplicht. De gedaagde heeft wel betoogd, dat hem van te maken onkosten niets bekend was (hiermede bedoelt hij waarschijnlijk, dat de behandelende arts hem hiervan niet in kennis heeft gesteld), doch een dergelijke kennisgeving was niet noodig, daar de arts mocht aannemen, dat de gedaagde, die niet in een ziekenfonds was, wist dat het onderzoek kosten zou meebrengen. Het is toch algemeen bekend, dat dergelijke onderzoeken steeds afzonderlijk in rekening worden gebracht en niet in het honorarium van den behandelenden arts zijn begrepen. De onhoudbaarheid van gedaagde's opvatting blijkt ook hieruit, dat — ware deze juist — een patiënt, die door zijn dokter naar een specialist zou zijn verwezen, en zonder uitdrukkelijke opdracht diens behandeling zou hebben ondergaan, zou kunnen weigeren de declaratie van den specialist te voldoen; dit zal gedaagde zeker niet willen volhouden. Derhalve is de vordering toegewezen.

De tandarts en de identificatie van lijken. — In het *Tijdschrift voor tandheelkunde* (1946, No. 1, blz. 24) beschrijft N. G. GEELKERKEN een geval, waarin hij aan het gebit het lijk van een patiënte nog ongeveer 3½ week na haar dood heeft kunnen identificeren. Hieruit blijkt wel van hoe groot belang het is, dat de tandarts aantekening houdt van alle behandelingen, welke hij verricht, en dat zijn hulp wordt ingeroepen in gevallen, waarin een lijk moet worden herkend.

Vergoeding voor verpleging van inwonend dienstpersoneel. — Art. 1638 ij van het *Burgerlijk wetboek* verplicht den werkgever ingeval van ziekte of ongeval van een bij hem inwonenden arbeider om, zolang de dienstbetrekking duurt, doch uiterlijk voor een tijd van 6 weken, voordiens behoorlijke verpleging en geneeskundige behandeling zorg te dragen. De kantonrechter verklaarde den eischer, die op grond van dit artikel vergoeding had gevorderd van de kosten voor verpleging in een hospitaal en verdere geneeskundige behandeling van een inwonende dienstbode, niet ontvankelijk in zijn vordering, omdat in de dagvaarding slechts was gesteld, dat de dienstbode op den datum van haar opneming in het ziekenhuis bij gedaagde in dienst was. De rechter overwoog, dat de opneming in het ziekenhuis de mogelijkheid, dat de dienstbetrekking gedurende het verblijf in de inrichting eindigt, niet opheft en dat de eischer dus had moeten stellen, dat de dienstbetrekking gedurende het tijdvak, waarover de vergoeding wordt gevorderd, heeft voortgeduurd.

De Arr. Rechtbank te Utrecht besliste bij vonnis van 6 Januari 1943, dat het voldoende is te stellen, dat de arbeider ten tijde der opneming bij den werkgever inwoonde; voortdurende der dienstbetrekking mag als normaal worden verondersteld (*Ned. Jurisprudentie* 1946, afl. 3, blz. 46).

Mr. C. A. M. SCHENCK

INGEZONDEN

De redactie behoudt zich voor, ter bevordering van spoedige plaatsing der stukken, zoo noodig eenige bekorting aan te brengen.

OORLOGSVOORSPELLINGEN 1)

Indien prof. VAN LOGHEM (zie dit *Tijdschrift* 90, I, blz. 188, 1946) zich onder mijn gehoor had bevonden (of het verzoek tot mij gericht had iets naders omtrent den inhoud van mijn voordracht te vernemen), dan zou hij bemerkt hebben, dat ik ook aan niet-uitgekomen oorlogsvoorspellingen mijn aandacht heb geschonken en dat ik zelfs enkele zeer opmerkelijke gevallen tot pseudovoorspellingen heb getracht te herleiden, hetgeen mij echter niet bij alle gevallen mogelijk bleek te zijn.

Blijkbaar heeft hij geen kennis genomen van hetgeen in den loop der laatste tientallen

1) Door de redactie bekort.

aren op dit gebied is bereikt (waarbij wiskundigen, die experts zijn op het gebied der kansrekening, hun medewerking verleenden).

Tot slot zou ik er op willen wijzen, dat er in de psychologie ook nog zoo iets als introspectie en phaenomenologie bestaan, en dat iemand die lukraak naar den afloop van de een of andere gebeurtenis (bij voorbeeld een voetbalwedstrijd) raadt, en daarbij toevallig goed raadt, daarmee nog geen voorspelling in parapsychologischen zin doet. Een der door prof. VAN LOGHEM in zijn critiek gemaakte fouten is dat hij meent, dat wij bij de paragnosie met raden te doen hebben.

Utrecht, 15 Maart 1946.

W. H. C. TENHAEFF

Meer dan eens, ook in deze rubriek heb ik met aanhalingen uit dr. TENHAEFF'S geschriften aangetoond wat deze onder de parapsychologie verstaat. Dr. TENHAEFF acht het aannemelijk, dat overleden gierigaards naar hun schatten terugkeeren en dat wraakzuchtigen bij hun nog levende vijanden komen spoken. Hij aanvaardt de mogelijkheid, dat iemand boven in een huis te bed ligt en beneden de piano bespeelt. Hij gelooft in het astrale lichaam van een frontsoldaat, dat op eigen gelegenheid naar huis terugkeert om deuren te openen, de vloeren te doen kraken en het brood van de tafel te werpen. Volgens dr. TENHAEFF is het slechts één stap van de cheirognomie (dit is de kennis der betrekking van den bouw der hand tot de persoonlijkheid) naar de cheiromantie (dit is de kunst uit de eigenschappen van iemands hand zijn toekomst te voorspellen).

Ik betreur het dan ook, dat iemand van zijn geaardheid door de Nederlandsche Volksuniversiteiten wordt uitgenoodigd tot het houden van voordrachten over oorlogsvoorspellingen.

Amsterdam, 20 Maart 1946.

J. J. VAN LOGHEM

In het nr. van 2 en 9 Maart, blz. 188, beijvert zich prof. dr. J. J. VAN LOGHEM de helderziendheid in het algemeen en meer in het bijzonder een lezing over dit onderwerp door den privaatsdocent in de parapsychologie aan de Rijksuniversiteit te Utrecht, dr. W. H. C. TENHAEFF, belachelijk te maken. Het feit dat bedoelde „Bespreking” is gebaseerd op een courantenbericht is typeerend voor de oppervlakkigheid, waarmee in zekere intellectuele kringen nog steeds wordt geoordeeld over een tak van wetenschap waarvoor toch reeds sedert verscheiden jaren aan tal van Universiteiten ter wereld leerstoelen zijn gevestigd.

Ook indien men den voortreffelijken arbeid op het gebied der helderziendheid door de Nederlandsche parapsychologen in den loop der laatste decennia verricht buiten beschouwing laat, dan zou toch bij voorbeeld het uitgebreide feitenmateriaal door CH. RICHTET bijeengebracht in zijn boek *Métapsychique* (1922) ieder denkend mensch behooren te overtuigen, dat het „volksvertrouwen” te dezer zake waarlijk niet ongefundeerd is. Dit ondanks tal van uit het onderbewuste wenschleven voortkomende visioenen en droomen.

Ter zijde van deze aangelegenheid veroorlove de Redactie mij de volgende opmerking. Het moge juist zijn, dat de Parapsychologie tot het grensgebied behoort der medische wetenschap, de minimale kennis van dit studieterrein die men nog steeds, nu meer dan zestig jaren na de stichting der „Society for Psychical Research” (waaraan de namen van een WILLIAM JAMES, CHARLES RICHTET, HENRI BERGSON en tal van andere groote geesten onverbreeklijk zijn verbonden) in medische kringen aantreft, acht ik niet anders dan beschamend. Hoelang moet het nog duren eer de door RICHTET reeds een kwart eeuw geleden uitgesproken verwachtingen, met name ten aanzien van den invloed op de psychologie van de „métapsychique”, in vervulling zullen gaan? Hoe dit zij, aan deze onkunde en den onwil zijn belangstelling uit te breiden tot het studiegebied der parapsychologie heb ik veelal parallel zien gaan een in medische kringen nog steeds zeer verbreide materialistisch-rationalistische wereldbeschouwing, een standpunt dat, sedert de physica de zintuigelijke voorstelling der materie heeft herleid tot het mysterie der trilling, als volstrekt onhoudbaar moet worden beschouwd.

Maarn, 27 Maart 1946.

A. TUYTER

DOCA BIJ DIPHTHERIE

Het negatieve oordeel aangaande doca bij diphtherie kan ik niet volledig onderschrijven. Het kan bij reeds ontstane paralyse, naar mijn ervaring, van groot nut zijn. Een geval van een zeer uitgebreide verlamming, met ook haaruitval, dat niet of voorbijgaand reageerde op strychnine, arsenicum en ook op vitamine B (tot 1500 mg per week intraveneus!) vond